de Rechtspraak

Raad voor de rechtspraak

De minister van Justitie en Veiligheid

Postbus 20301
2500 ER Den Haag

Afdeling Strategie

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

t (088) 361 00 00
f (088) 361 00 22
www.rechtspraak.nl

datum 4 februari 2019
doorkiesnummer 088-361 33 17
e-mail wetgeving.rvdr@rechtspraak.nl
ons kenmerk
uw kenmerk
onderwerp Advies Wijziging van de Wet internationale misdrijven ter uitvoering van de wijziging van artikel 8 van het Statuut van het Internationaal Strafhof

Geachte heer

Bij brief van 17 januari 2019, kenmerk 2469249, verzocht u de Raad voor de rechtspraak (de 'Raad') advies uit te brengen inzake de Wijziging van de Wet internationale misdrijven ter uitvoering van de wijziging van artikel 8 van het Statuut van het Internationaal Strafhof (het 'Wetsvoorstel).

HET WETSVOORSTEL

Ter gelegenheid van de 16e bijeenkomst van de Staten die partij zijn bij het Statuut van het Internationaal Strafhof (van 4 tot en met 14 december 2017 in New York) is bij consensus een resolutie aangenomen die ertoe strekt dat artikel 8 van het Statuut wordt gewijzigd (Resolutie van 14 december 2017, ICC-ASP/16/Res. 4). Artikel 8 van het Statuut bevat een definitie van oorlogsmisdrijven. De wijziging voorziet erin dat in het tweede lid van artikel 8 handelingen worden toegevoegd die betrekking hebben op het gebruik van:

- wapens die gebruik maken van microbiologische of andere biologische middelen, of gifstoffen, ongeacht hun herkomst of de wijze van productie;
- wapens met als voornaamste gevolg het veroorzaken van verwondingen door fragmenten die in het menselijk lichaam niet met röntgenstralen kunnen worden ontdekt;
- laserwapens die speciaal zodanig zijn ontworpen dat hun enige gevechtsfunctie of een van hun gevechtsfuncties is het veroorzaken van blijvende blindheid bij onversterkt gezichtsvermogen, dat wil zeggen aan het blote oog of het oog met een corrigerende bril of lens.

De reden voor deze wijziging is het toenemende risico op gebruik van deze wapens in hedendaagse conflictsituaties. Het verbod van de inzet van deze wapens is gebaseerd op internationale instrumenten, zoals verdragen die door een groot aantal staten geratificeerd zijn. De benoeming van het gebruik van deze wapens als oorlogsmisdrijf in het Statuut beoogt de consistentie van het internationaal juridisch kader te vergroten en dit kader verder te versterken door rechtsmacht te vestigen over deze misdrijven voor het Internationaal Strafhof.

De wijziging van artikel 8 van het Statuut vergt aanpassing van de artikelen 5 en 6 van de Wet internationale misdrijven (de 'Wim'). Deze artikelen van de Wim betreffen de strafbaarstelling van oorlogsmisdrijven respectievelijk begaan tijdens een internationaal gewapend conflict en tijdens een niet-internationaal gewapend conflict. Als gevolg van het Wetsvoorstel wordt het gebruik van de hiervoor bedoelde wapens strafbaar gesteld als oorlogsmisdrijf.

ADVIES

Het Wetsvoorstel geeft de Raad voor de rechtspraak geen aanleiding tot het maken van inhoudelijke opmerkingen.

WERKLAST

Volgens de Memorie van Toelichting (de 'MvT') kunnen er als gevolg van de nieuwe strafbepalingen in potentie weliswaar meer Wim-zaken bij komen, maar vervolging voor deze nieuwe feiten zal naar verwachting altijd onderdeel zijn van een strafzaak waarin tevens voor andere oorlogsmisdrijven of soortgelijke misdrijven wordt vervolgd. Hieraan wordt in de MvT de conclusie verbonden dat van het Wetsvoorstel geen gevolgen voor de uitvoering en financiële gevolgen worden verwacht die niet binnen de daarvoor toepasselijke kaders kunnen worden opgevangen.

De Raad herkent zich niet in de veronderstelling dat de nieuwe feiten die uit dit Wetsvoorstel voortvloeien altijd op zullen gaan in andere zaken. Hij stelt vast dat vervolging ook op basis van uitsluitend de nieuwe gedragingen mogelijk is. Dat betekent mogelijk extra zaken voor de Rechtspraak. Bovendien zal de voeging van een of meer extra feiten in een strafzaak een langere behandeltijd en daarmee werklastgevolgen voor de Rechtspraak tot gevolg kunnen hebben. De in het Wetsvoorstel bedoelde feiten zijn niet van eenvoudige aard. Een extra zaak zal derhalve bovengemiddeld zwaar zijn. Indien die feiten deel zullen gaan uitmaken van een andere zaak, zal de behandeltijd daarvan naar verwachting aanmerkelijk toenemen.

De kosten voor de behandeling van zaken op grond van de Wet internationale misdrijven zijn hoog. Een verandering in aantallen of behandeltijd zal dan ook al snel leiden tot substantiële gevolgen voor de Rechtspraak. De conclusie is dan ook dat niet zonder meer gesteld kan worden dat het Wetsvoorstel geen werklastgevolgen heeft voor de Rechtspraak. Veel is echter afhankelijk van de wijze waarop het openbaar ministerie in de praktijk toepassing zal geven aan de wijziging. Mocht de Rechtspraak daarvan substantiële werklastgevolgen ondervinden, dan komt hij hierop terug.

Ten overvloede merkt de Raad op dat de hier bedoelde werklastgevolgen in het bijzonder merkbaar zullen zijn bij de rechtbank Den Haag en het gerechtshof Den Haag. Deze gerechten zijn exclusief bevoegd om kennis te nemen van misdrijven uit de Wet internationale misdrijven.

de Rechtspraak

Raad voor de rechtspraak

TOT SLOT

Indien na het uitbrengen van dit advies het Wetsvoorstel op belangrijke onderdelen wordt gewijzigd of indien uit nadere uitvoeringsregelgeving belangrijke werklastgevolgen voortvloeien, dan wordt de Raad graag in de gelegenheid gesteld daarover aanvullend te adviseren. Met het oog op de voorbereiding van de gerechten op de invoering van het Wetsvoorstel, stelt de Raad er prijs op als hij geïnformeerd wordt over de indiening van het Wetsvoorstel bij de Tweede en de Eerste Kamer en de plaatsing van de definitieve wetstekst in het *Staatsblad*. Ook eventuele nadere regelgeving volgend op dit Wetsvoorstel met gevolgen voor de rechtspleging valt binnen het adviesrecht van de Raad. Voor zover van toepassing, ontvangt de Raad graag een adviesaanvraag voor deze nadere regelgeving.

Hoogachtend,